

ARXIU / JOAN CELIÀ

ARXIU / PERE BOTA

Els líders nacionalistes illencs. Pere Sampol, PSM-Entesa Nacionalista, i Maria Antònia Munar. Unió Mallorquina.

El laberint nacionalista illenc

Els partits nacionalistes de les Balears planten cara a aquestes eleccions, cadascun pel seu costat, si bé amb un objectiu comú: participar en governs de progrés alternatius al PP. Si ho aconseguissin, podrien trobar la sortida del laberint.

El nacionalisme de les Illes participa en aquestes eleccions en cinc partits: PSM-Mallorca, PSM-Menorca, UM, ERC i ENE, una constel·lació de formacions cada una de les quals fa camí pel seu costat. Però ara totes tenen un objectiu comú: evitar, el 13 de juny, la majoria absoluta del PP i participar en governs de progrés a cada consell insular i al govern balear. Si així fos, la col·laboració institucional podria facilitar el camí d'una futura confluència. Un procés que, ara com ara, cap dels protagonistes no contempla, a l'espera dels

resultats electorals. En tot cas tendria dos protagonistes sobretot: PSM i UM, que serien els partits més votats i amb representació assegurada.

Objectiu immediat. L'objectiu compartit per tots plegats és que el PP no obtengui majoria absoluta i que sigui possible formar governs progressistes alternatius, tant a cada un dels tres consells, com al govern balear.

En el cas hipotètic que aquests desigs es fessin realitat, el Consell Insular de Menorca restaria en mans del PSIB i EU, amb la

participació nacionalista del PSM.

A les Pitiüses, la situació ja és un poc més complexa. Hi ha dos partits nacionalistes, ERC i ENE (Entesa Nacionalista Ecologista, partit federat amb els PSM de Mallorca i Menorca), i tots dos es troben en la candidatura progressista unitària que capdavantera Pilar Costa. Es a dir, que en el cas de sortir victoriosa la "quinticoalició" (PSIB, Els Verds, EU, ERC i ENE), les dues formacions nacionalistes formarien part de la majoria governamental progressista. I com que es presenten junts, no es disputaran el

vot nacionalista d'aquestes illes.

A Mallorca la situació és diferent de la de les altres dues illes perquè hi ha dos partits nacionalistes, PSM i UM, que es presenten separatament. A Mallorca, doncs, és on podrien xocar més fàcilment els interessos d'aquests dos partits nacionalistes. De fet, la separació és tanta que fins i tot a les eleccions europees integren candidatures diferents: si UM va amb ERC (i PNB), el PSM ha mantingut l'aliança amb CDC. Tot i aquesta situació, que evidentment separa PSM i UM, el fet és que tant els uns com els altres han participat en el Pacte de Progrés (juntament amb el PSIB i el suport extern d'EU), que ha governat el Consell de Mallorca entre el 1995 i el 1999. Aquesta pràctica de col·laboració política ha acostat molt les formacions dirigides per Maria Antònia Munar i Pere Sampol, malgrat un principi ben tempestuós. El 1996 el PSM es negà a anar en coalició a les eleccions generals amb UM perquè Munar havia llançat la idea des de la premsa. Només era un indici de les divergències profundes que arribaren a esclatar el juny d'aquest any: es trencà el pacte que governava el Consell, i la presidenta Munar destituï del càrrec els cinc consellers-diputats del PSM. Amb la recomposició de l'acord, a final d'estiu, a poc a poc la situació s'anà normalitzant. Amb contactes indirectes es feren passes per arribar, si més no, a un pacte fàctic de no agressió. Després de dos anys de tranquil·litat, la tardor del 1998 s'esqueia un fet històric. Per primera vegada es reunien les direccions del PSM i UM. Era en un dinar privat, però no tan discret perquè el *Diari de Balears* no en donàs fe. Tot i que ni els del PSM ni els d'UM no volgueren reconèixer sinó una simple presa de contacte, el fet és que des d'aleshores no hi ha hagut ni una sola brega dialèctica, tan habituals fins llavors, entre aquests dos partits. A més, des d'aquell moment les declaracions dels entorns de la direcció de cada partit han estat

Només participant en governs de progrés després del 13-J el nacionalisme podria iniciar processos de convergència.

sempre de col·laboració, cada un en el seu camp.

Queda, a Mallorca, el tercer partit nacionalista, ERC, que es presenta sol, tant a les autonòmiques com en uns quants municipis (Manacor, Palma...), on podria disputar al PSM una part del vot, cosa que podria enterbolir un futur de col·laboració que, si més no ara, es veu molt més llunyà, sobretot perquè els independentistes no semblen tenir gaires opcions de representació.

El futur. Tota possibilitat de col·laboració entre els nacionalistes de totes les illes demana que el destí polític post-electoral sigui coincident. Això és, que tots compartesquin governs o que es trobin tots a l'oposició. És

clar que si el destí comú fos l'oposició, el previsible desànim (que seria molt intens) degut a la derrota podria tenir per conseqüència processos interns de restructuració que endarreririen o dificultarien molt l'acostament. Ara, allò que podria ser letal de bon de veres fóra que PSM i UM se separassin, perquè l'un arribàs al govern i l'altre romangués a l'oposició. Però si els resultats de diumenge permetien majories de progrés a cada consell i al Parlament i al govern balear, amb un fort component nacionalista, la probabilitat d'estrènyer relacions és molt alta. En quin sentit? Òbviament només en un: aconseguir una candidatura nacionalista unitària, com més ampla millor, per anar a les eleccions generals, que sembla que seran el primer trimestre del 2000.

Sens dubte PSM i UM haurien d'intentar que s'hi sumassin tots els altres partits i col·lectius, com el PSM de Menorca, ERC i ENE. La idea ja ha quallat en els sectors nacionalistes independents, i en el cas que PSM i UM anassin junts en un govern progressista balear, la pressió per fer possible l'acord seria considerable. Aquesta podria ser la sortida del laberint. Però tot depèn, recordem-ho, d'allò que passarà diumenge.

Miquel Payeras

Bernat Joan. President de la federació d'ERC de les Illes Balears i Pitiüses.